

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an 20 coroane.
Pe jumătate de an 10 coroane.

APARE ODATA ÎN SĂPTĂMÂNĂ:
DUMINECA.

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIJA:

Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Reorganizarea Mitropoliei transilvane.

(Urmare.)

II.

Gânduri, ca cele cuprinse în articolul premergător, trebuie să ne preocupe azi, când Statutul nostru organic e luat în prospect ca bază de reorganizare unitară bisericească. Noi, ceice am făcut deja experiențe și bune și rele cu aceasta organizație de 50 ani încoaci, avem o îndatorire chiar, de a ne spune cuvântul: cum și în care înțeles este de a se perfecționa nu numai *legea* aceasta de organizare bisericească, ci și *practicele* prin cari s'a susținut în viața de până aci aceasta organizare bisericească.

Ba, și mai mult: Am văzut, că Statutul organic, în actuala sa formulare sau text, nu ne împiedică de a ne întregi viața bisericească și cu alte instituțiuni și oficii bisericești, și chiar ni-s'ar impune să facem aceste întregiri de organizație mai înainte de ce s'ar decretă și pune în aplicare noua reformă organizatorică unitară a Bisericii noastre.

La începutul anului 1919, când Consiliul Dirigent Român ceruse Bisericii noastre să-și arate într'un memoriu dorințele ce le are, ca Biserică, în noua formațiune de Stat, — propusesem, iar V. Consistor dela Arad a primit să se înănteze la P. V. Consistor mitropolitan un răspuns de acest înțeles (sub Nr. cons. 395/919).

În cele ce urmează, se reproduc capitolele III—XIII. din acel proiect.

Socotesc, că aceasta reproducere își poate avea utilitatea sa, dacă în alt înțeles nu, măcar de a da prilej și altora să discute aceasta chestiune.

Urmeze dar reproducerea.

III.

Și până s'ajungem la fericita și binefăcătoarea unificare bisericească, trebuie să ținem seama de situația noastră tranzitorie bisericească de acum, în care, cum vedem, puterea nouă de Stat ne oferă sprijinul său material și moral.

În aceasta situație nouă, Biserica noastră va trebui să se gândească la a-și întregi organismul administrativ-bisericesc, pe care l-a înactivat — cu mijloacele materiale foarte restrânse și între împrejurări politice măstere — la 1870, când s'a pus în practică Statutul nostru organic.

Între aceste trebuințe avem să punem la locul întâi — începând de jos în sus

— o nouă arondare a tractelor protopopești amăsurat trebuințelor bisericii pentru o administrație bisericească cât mai bună și amăsurat mijloacelor de comunicație, cari au primit ființă în cursul vremii.

În acelaș înțeles și din acelaș motiv va trebui să se contempleze **întregirea aparatului administrativ bisericesc în centrele eparhiilor**, la Consistoare, și anume prin aceea, că s'ar creia posturi nouă, cel puțin ca posturi de ajutători sau chiar de asesori-referenți noi; — tot astfel s'ar cere și întregirea personalului de serviciu la administrația Casselor consistoriale, eventual și la cea mitropolitană.

Pentru întregirea aparatului administrativ din centrele eparhiale ar fi de un foarte mare folos să se inactiveze și un **oficiu tehnic-bisericesc diecezan**. Acesta ar avea să supravegheze starea edificiilor diecezane — am centru și din provincă și să conducă lucrurile necesare de renovări la celeași edificii. Ar putea, mai departe, să inspecționeze, periodic, din punct de vedere tehnic și al siguranței publice, bisericile din eparhie preste tot, dimpreună cu celelalte edificii bisericești ale parohiilor, — de sine înțeles că pe cheltuiala parohiilor. Același oficiu ar putea fi încredințat cu conducerea lucrurilor de zidiri pentru biserici și alte clădiri bisericești ale diecezei și ale parohiilor și mai presus de toate să controleze în deosebi felul de edificare și de infrumșetare a bisericilor nouă și să iee demersuri, în conțelegere cu autoritatea bisericească, pentruca infrumșetările nouă să corăspundă ritului nostru oriental și ca succesiv să se caseze și înlocuiască totul ce nu corăspunde ritului nostru.

O alta necesitate de întregirea aparatului nostru administrativ este, de a se **reorganiza P. Ven. Consistor mitropolitan** însusi cu oficii și oficianți, separat după rezorturi, apoi cu un secretar propriu. În cazul acestei organizări și sistemizări de oficii, P. Ven. Consistor mitropolitan ar ajunge în situația fericită, de a rezolvi nu numai chestiunile negative, ce i-se înaintează sub titlul apelațiunilor și recurselor ce i-se adresează; apoi nu numai chestiunile de birou intermediar între organele constituționale inferioare și între măritul Congres național-bisericesc; ci, mai presus de toate, P. Ven. Consistor mitropolitan ar putea săvârși și o muncă pozitivă, adecă de a creia o armonie de vederi și de acțiuni concentrice și unitare, în locul sciziunii de vederi, ce se petrece

azi în Biserica noastră în lipsa acestui organ de unitate și mai ales de unificare administrativă.

Dacă, peste tot, s'ar înfăptui și numai aceste reforme, mai bine zis întregiri ale organismului nostru bisericesc, pe terenul administrativ și judițiar, — am avea o viață mai bine ordonată în protopopiate, deci și în parohiile cari astfel ar putea fi mai bine controlate și, mai ales, mai bine povățuite de organele superioare bisericești. Mai departe ar funcționa mai normal și mai efectiv centrele noastre eparhiale de administrație și justiție bisericească, — și, mai presus de toate, P. Ven. Cons. mitropolitan, ca organ de unitate, s'ar putea ocupa intențiv și în mod sistematic nu numai de problemele sale negative și intermediare ce le-am indicat, ci ar putea săvârși și o *operă pozitivă de îndrumare a vieții bisericești* și a întreg organismului nostru bisericesc.

Fără de aceste întregiri ale aparatului administrativ, Biserica noastră nu va putea să-și împlinească rosturile sale administrative, cari în lumea nouă, în al căruia prag ne aflăm deja, se vor spori și vor reclama activitate sistematică, prin urmare mai rodnică și mai stăruitoare, decât în trecut.

IV.

Pentru o norocoasă îndrumare a oricărei vieți administrative se cere nu numai un aparat administrativ bineorganizat cu oficii, cari să funcționeze normal, ci se cere și aceea, ca însași executiva măsurilor luate de aparatul administrativ încă să fie controlată și tot astfel să se controleze și rezultatele realizate prin aparatul administrativ și să caute și delătore cauzele, care eventual împiedecă realizarea rezultatelor așteptate.

Va trebui deci să se inactiveze și un **aparat de control sistematic**, în special la protopopiate și la parohii, cam în felul, ca referenții consistoriali — după rezorturi — să facă ceace până acum a lipsit total și anume controlul la oficiile protopopești; iar pentru controlul parohiilor, în privinței administrării averilor mai ales, să se inactiveze un organ de *exactorat diecezan*.

Iar cât pentru controlarea rezultatelor produse de aparatul administrativ bisericesc peste tot, s'ar cere imperios înființarea un **oficiu statistic bisericesc central**, la mitropolie, cum e deja înactivată această instituțiune și la mitropolia ortodoxă sâr-

bească din Carloveș, și airea aproape pretutindeni.

Un atare oficiu statistic ar avea și aceea chemare specială, de a îngriji de gătitura în mod unitar, pentru întreaga mitropolie, a conscripției clerului și poporului; chestiunea fluctuației populației și a vieții morale-religioase în toate ramurile pentru întreaga mitropolie; peste tot armonizarea și unificarea conspectelor feurite, pe cari le cere biserica despre cler, popor, biserici și averile bisericesti: diecezane, protopopești și parohiale, ș. a. Tot în cadrele oficiului statistic bisericesc ar cădea, ca punând astfel bazele unei *statistice bisericesti unitare*, și mai ales unei statistice bisericesti *exacte*, cari ni-au lipsit și ne lipsesc și azi cu desăvârșire — să prelucreze materialul statistic, iar rezultatele atăror studii să le prezinte organelor administrative bisericesti, spre a putea astfel lua demersuri concrete pentru a se delătura cauzele neajunsurilor și pentru îndrumarea sănătoasă a lucrurilor.

Ori-care stat bine-organizat își are asemenea oficii statistice, cari îi sunt de cea mai mare trebuință reală. Trebuința aceasta au simțit-o de mult și alte biserici, de ex. cea rom. cat. din Germania, care a pus în acest chip studiile statistice în serviciul său administrativ. De aceea și Biserica noastră trebuie să se îngrijască de introducerea unui atare aparat statistic, care, pe lângă cele de mai sus, ar mai avea să gătească din an în an **șematisme diecezane**, eventual șematisme comune pentru întreaga mitropolie, de cari am avut numai sub ierarhia sârbească, iar de d'atunci nu mai avem.

(Va urma.)

Vorbirile dela Congresul electoral.

Vorbirea I. P. C. S. Arhimandritului **FILARET MUSTA**, rostită Vineri în 27 Februar n. cu ocaziunea deschiderii Congresului național-bisericesc electoral.

Mărit Congres!

Abia sânt trei ani și jumătate de când s'a făcut alegerea de mitropolit al provinciei noastre mitropolitane, și acum măritul congres național-bisericesc s'a întrunit din nou, pentruca să curme sedisvacanța ce durează acum de un an și jumătate.

În acest scurt interval, și cu deosebire îndată după intrarea sedisvacanței s'au întâmplat din voia lui D-zeu prefaceri visate și dorite de cei mai buni ai noștri, dară realizarea lor, de noi nesperată în așa timp scurt; nouă ni-a fost dat să vedem cu ochii visul realizat. Nu voi afirma un neadevăr, dacă citez să spun, că cu toții am fost surprinși de neașteptata realizare a visului secular, și lumina strălucitoare a zilei de bucurie aproape ni-a luat vederea ochilor noștri, îndăntnați numai cu sbuciumul sufletesc al poporului nostru și cu lumina palidă a vieții noastre naționale. Se făuriau noi lanțuri pentru sugrumarea noastră culturală, pentru răpirea școalelor noastre, și pentru încătușarea libertății noastre naționale-bisericesti. Și iată, când pericolul era mai mare, ca prin farmec s'a prăbușit puterea potrivnicilor noștri, puterea celor ce pândiau după viața noastră culturală, libertatea noastră națională-bisericască. La Alba-Iulia, prin voința poporului nostru, s'a decretat alipirea noastră la vechiul regat, și astăzi când ne întru-

nim în acest congres electoral, această alipire este decretată și prin corpurile legiuitoare, astfel că astăzi nu ne mai leagă mâinile și conștiința cătușele grele de ieri, pentrucă ne aflăm pe pământul liber al statului român, al României-mari.

Trecerea dela ziua de ieri la cea luminoasă de astăzi, dela încătușare la libertate a fost repentină, fulgerătoare. Și biserica noastră, sărobite fiind cătușele de pe corpul național, este în drept a se simți ușurată, a respira liberă între marginile organizației ei constituționale, bazate pe Statutul organic.

Mărit congres!

În anul 1916 s'a săvârșit alegerea de mitropolit sub greutatea îngrijorării pentru viitorul bisericii și neamului nostru românesc, îngrijorării pentru ziua de mâine. Astăzi, când nu mai plutește deasupra noastră greutatea stăpânirii străine, avem să facem alegerea de mitropolit pe baza Statutului organic, a legii noastre fundamentale bisericesti fără considerante politice, în deplină siguranță politică, având în vedere numai eminementele interese bisericesti, dorind ca biserica noastră mitropolitană să-și primească prin alegerea noastră mitropolit în persoană unui bărbat, care să ne ofere cea mai deplină garanță, că sub conducerea lui prin conlucrarea corporațiilor și organelor noastre bisericesti mitropolitane, mitropolia noastră în cadrele bisericii noastre ortodoxe a României, va face cele mai bune progrese pe terenul religios moral și cultural; în persoana unui bărbat, care să ne ofere garanță că dragostea frățescă și pacea, armonia cea bună va domni în întreaga noastră activitate bisericască, spre binele și fericirea bisericii și a neamului nostru; în persoana unui bărbat, care să fie pătruns de adevărata iubire față de biserica noastră strămoșească ortodoxă, față de așezămintele ei canonice, față de organizația ei constituțională; în persoana unui bărbat luminat, care să strălucească prin virtuți creștinești și cetățenești, care să fie un exemplu viu de religiositate și moralitate, propagator și sprijinitor al culturii noastre naționale.

De un astfel de bărbat avem trebuință, mărit congres, pentrucă numai un astfel de bărbat stând în fruntea bisericii va putea face față curentelor destructive, care amenință viața noastră bisericască și națională.

Spiritul de care sânt conduși, calitățile cu care sânt înzestrați arhieriei puși în fruntea bisericii, se resfrânge asupra întregului corp al bisericii. Spiritul și calitățile lor pătrund pe credincioși și înaltă și atrag, sau îi înstrăinează și resping.

Cu cât arhieriei puși în fruntea bisericii sânt pătrunși de învățăturile bisericii, de religiositate și moralitate; de corectitate în conducerea afacerilor bisericesti, cu cât vor fi mai luminați și înfrumsețați cu virtuți creștinești și caracter nobil; cu cât mai mult vor respecta așezămintele și instituțiile noastre bisericesti, cu atât mai mult se va ridica demnitatea și vaza bisericii, cu atât mai mult se vor întări legăturile credincioșilor cu dâșii, și cu atât mai mult se va întări biserica față de cei ce atentează la întregitatea ei, față de curentele destructive, cari tind dacă nu la totala ei nimicire, ceea ce este imposi-

bil de a se ajunge, dară totuș la slăbirea ei, la înstrăinarea credincioșilor față de biserică și de instituțiile bisericesti, la împedecarea activității ei luminătoare și salvatoare de suflete și de naționalitate.

Mărit congres! La crumperea războiului mondial mulți, foarte mulți, față de jertfele grozave în sânge omenesc ce a înghițit fiorosul război, se mângăiau cu speranța, că războiul va fi o școală moralizatoare, că omenimea va ieși mai religioasă, mai morală, că iubirea frățescă va îmbrățișa pe oameni, că omenimea va ieși întinerită și curățită prin sângele curs în șiroaie din floarea omenescă.

Durere însă, că dupăcum vedem și experiem, cei de părere contrarie au avut dreptate! Se pare că șiroaiele de sânge vărsat în abundență, că cruzimile războiului au fâmpit în mulți, foarte mulți, simțimentele religioase și morale. Contactul cu pături antireligioase, antinaționale și anti-sociale a inficiat ca o boală contagioasă o lume întreagă. De aici rezultă silințele ce se dau pe alocurea pentru răsturnarea ordinii sociale și a ordinii religioase morale. Materialismul amenință a prăbuși altruismul și tot ce este ideal. O mică floriceică s'a ivit sficioasă ca fruct al iubirii frățesti; a răsărit pe ruinele fumegânde ale războiului, pe ruinele căminurilor familiare distruse, și aceasta este înființarea de instituțiuni umanitare: aziluri și orfelinate. —

Am atins aceasta în treacă, neavând intențiunea de a enumera în special toate mizeriile, care s'au ivit în urma războiului și de a face o descriere a situației sociale de astăzi și a problemelor ce sânt de rezolvat, ci numai pentru ca să constat că acuma ca nici odată este necesară o activitate intenzivă a bisericii; acuma mai mult ca nici odată trebuie biserica să pășească cu toate mijloacele ei spirituale și morale la vindecarea ranelor produse de război pe corpul societății omenesti; acum ca niciodată este de lipsă ca biserica să-și desvoalte întreita ei chemare, activitatea: învățătorească, preotească și guvernătoare, pentru ca să-și împlinească misiunea ei dumnezeiască, spre a feri societatea de prăpastie ce o amenință, spre a feri pe credincioși de cursele viclene, ce li se pun de vrăjmași văzuți și nevăzuți, de apostoli mincinoși, cari tind la resturnarea ordinii sociale, să ferească pe credincioși de învățăturile gâdilitoare de urechi, care se pot furia în inimile lor spre a-i duce la înstrăinarea de biserică și neam și la pierderea sufletescă.

Biserica își va putea îndeplini misiunea ei dumnezeiască, dacă va avea organe corăspunzătoare acestei dumnezeesti misiuni, dacă va avea arhieriei pururea treji și priveghetori, conștii de înalta lor demnitate și datorință, arhieriei cari să nu fie copleșiți de valurile daraverilor lumesti, ci să fie caractere integre, înzestrate cu calitățile enumerate ce se cer dela arhieriei: suflete luminate și inimi aprinse de focul dragostii pentru biserică și credincioși, — vase alese, în care darul Duhului sfânt, chemat asupra lor să se și sălășluiască și petreacă necontentit, căci numai astfel va fi binecuvântată activitatea lor pastorală.

Mărit congres!

După legea noastră fundamentală, — statutul organic — măritului congres îi

revine acuma dreptul și datorința să aleagă prin votul său în fruntea mitropoliei noastre un nou mitropolit.

Având în vedere, că biserica e instituție dumnezeiască și că ea, ca atare trebuie să aibă în fruntea ei arhieriei, cari să corăspundă dumnezeieștei instituții, deci și mitropolia noastră trebuie să aibă un mitropolit corăspunzător postulatelor atinse de mine, mă văd îndatorat a constata și deci a atrage atențiunea măritului congres asupra enormei răspunderi ce o are măritul congres înaintea lui Dumnezeu, a bisericii și a națiunii noastre în momentul de față.

Nu mă îndoiesc niciun moment, că fiecare domn deputat este conștiu de importanța dreptului ce-l are și de datorințele ce-i incumbă. Nu mă îndoiesc nici un moment, că fiecare domn deputat este conștiu de seriozitatea și gravitatea momentului, și că fiecare are dorința de a contribui cu votul său la o alegere fericită pentru biserică și națiune.

Da, mărit congres, nu mă îndoiesc, nici un moment despre aceasta. Totuși am aflat de bine, ca să spun cele de până aici, pentru că am socotit a fi de folos cele ce le-am zis și aceasta cu atât mai vârtos, căci mărit congres, după părerea mea, cu această alegere o eră nouă se începe în viața noastră politică și bisericească. O eră nouă în viața politică, pentru că alipiți fiind de vechiul Regat al României, a încetat lupta politică, ce a trebuit să o poarte neamul nostru pentru eluțarea drepturilor naționale ce ne competeau; a încetat lupta ce biserica noastră avea să o poarte pentru libertatea ei și pentru apărarea limbii și legii poporului credincios. O eră nouă în viața bisericească, fiindcă prin alipirea românilor la vechiul regat a căzut peretele politic despărțitor dintre biserica noastră mitropolitană și biserica ortodoxă din vechiul regat, cu care astfel mitropolia noastră intră în strânsă legătură de uniune.

Se începe o eră nouă în viața noastră politică și bisericească și dorința mea ardentă este, precum va fi și a tuturor fiilor bisericii noastre, ca această eră nouă, pe care sperăm a fi fericită și cu alegerea fericită a unui vrednic de mitropolit.

Cerând și eu acum, în fața măritului congres, ajutorul și binecuvântarea lui Dumnezeu, declar congresul național bisericesc electoral de deschis.

Răspunsul

deputatului congresual **VASILE GOLDIȘ** dat la vorbirea, cu carea a fost deschis Congresul național-bisericesc electoral.

Înalt Precuvioase părinte Arhimandrit! Domnule comisar!

Te salutăm în frumoasa misiune, ce ți-s'a încredințat și-ți mulțămim de înțeleptele cuvinte ce ni-ai adresat.

După veacuri de suferințe și restriște neamul românesc a ajuns să fie închiegat între strămoșeștile sale hotare într'un singur stat național. Evoluțiunea istorică, stăpânită de legea invincibilă a dreptății, a produs minunea aceasta în momentul, când civilizațiunea umană a ajuns la una din cele mai strălucite răspântii ale sale. În calea sa spre desăvârșire aceasta civilizațiune astăzi întetește pretențiunea desrobirii omului desubt stăpânirea semenilor

săi și face un pas înainte spre creiarea egalității condițiilor de viață pentru toți indivizii oricărei societăți, ca astfel prin emulațiunea tuturor valorilor omenimea validitându-și absolut toate energiile, să poată progresa mai ușor spre desăvârșirea fericirii sale pământești.

Această egalitate a condițiilor de viață este țelul înfinit de depărtat al organismului social și intelectul omenesc, sbuciumat de sacrul egoism trecut prin filtrațiunea experienței milenilor în măsură mereu crescândă pătrunde adevărul, că mijlocul cel mai eficient întru apropierea mărețului ideal este desăvârșirea individuală. Iată cum mintea omenescă prin scrutăriile sale consacră principiul evanghelic. Iată cum știința despre legile evoluțiunii sociale își însușește cuvântul evanghelic: „Fiți desăvârșiți precum Tatăl vostru din ceruri desăvârșit este“.

Uimitorul victoriei ale intelectului omenesc, care a ajuns la culmi nevisate tocmai în cursul îngrozitorului uragan, ce a sgușit lumea în cursul celor 5 ani din urmă, au investmântat într'o strălucire uimitoare principiul fundamental al misiunii Mântuitorului: „Iubește pe deaproapele tău, ca pe tine însuși“. Omenirea se află pe cale a întrezării adevărul, că mai puternică decât toate tunurile lumii este iubirea și că fericirea desăvârșită vor accepta de bunăvoie obligamentul a nu se exploata unii pe alții, ci de a-și oferi unul fiește-carele întreg rodul muncii sale pentru binele tuturor.

Astfel suferințele alor două mii de ani îndurate de lungul șir al generațiilor, strigă omenirii cu irezistibilă putere: întoarceți-vă la Hristos.

Fericit este poporul românesc, care la începutul vieții sale celei nouă se simte pătruns de convingerea, că mântuitorul său în lungul șir al veacurilor de restriște a fost sfânta și strămoșească sa biserică. Fericit este poporul românesc, pentru că înțelegând acest adevăr, la începutul vieții sale celei noi, este ferm hotărât nu să părăsască, ci mai vârtos să-și întărească această ireductibilă fortăreață a existenței sale naționale.

Pentru aceea pătrunși și noi de acest înalt adevăr grăbim a declara, că voim unificarea neamănată și desăvârșită a bisericii ortodoxe din dulcea noastră patrie românească. Dar tot atunci, înțelegând rostul vremilor, care impune democrația ca mijloc al propășirii sociale și cu adâncă recunoștință pentru binefacerile, de care ne a împărtășit în cursul unui jumătate de veac conlucrarea armonioasă a păstorului cu turma sa în cadrele constituțiunii noastre bisericești, suntem hotărâți să răspândim aceste binefaceri asupra neamului nostru întreg și să reclădim biserica ortodoxă a României întregite pe temeiurile puternice ale celei mai democratice autonomii, ca astfel desăvârșirea personalității pretinse deopotrivă de învățăturile Mântuitorului, ca și de rezultatele științii celei mai avansate să facă din România-Mare țara luminei și a fericirii omeniești.

Rugăm pe marele Dumnezeu al strămoșilor noștri să ne ajute, ca din urna în care vom depune voturile noastre, să iasă numele bărbatului, care va ști să întrupeze gândurile noastre curate.

Să trăiți, domnule comisar!

Congresul național bisericesc.

(Urmare)

Ședința a IV-a.

S'a ținut la 26 Febr. 1920, la orele 10 a. m. Președinte: P. S. S. *Ioan I. Papp*. Notar: *Dr. Pavel Roșca*.

Se citește procesul verbal al ședinții a treia și se verifică.

La ordinea zilei urmează raportul comisiunii verificatoare. Referentul *Dr. I. Papp* raportează asupra actului alegerii de deputat mirean din cercul Vârșet. La propunerea comisiunii se anulează voturile date diaconului *Dr. D. Cioloca* și se confirmă alegerea de deputat a contracandidatului *Dr. Petru Tepeș*.

Acelaș referent raportează asupra mai multor cereri de concediu.

Se acoardă concediu deputaților: *Dr. Aurel Cozma*, *Dr. Aurel Moacă* și *Dr. Virgil Budințan*.

Urmează la ordinea zilei comisia bisericească. Raportorul ei *Dr. Petru Cernean* referă asupra raportului consistorului mitropolitan în chestia memoriului înaintat Consiliului Dirigent referitor la dorințele bisericii în noua formațiune de stat. Raportul se ia la cunoștință.

Acelaș referent raportează asupra propunerii deputatului *Nicolae Borza* în chestiunea „Societății tinerilor ortodoksi români“. Propunerea se transpune consistorului mitropolitan spre competență afacere.

La ordinea zilei urmează comisia școlară. Referentul acesteia *Dr. Iosif Biaga* raportează asupra relațiunii școalelor confesionale față cu statul României întregite.

Raportorul constată, că biserica noastră română ortodoxă, care a chemat și organizat în cadrul statutului organic toată energia poporului român ortodox la o muncă întinsă culturală, are nu numai dreptul câștigat prin jertfele mari, pe cari le-a adus în timpuri grele pentru neamul nostru românesc, pe altarul culturii noastre naționale, precum și prin rezultatele mari realizate în folosul întăririi conștiinței naționale a neamului nostru românesc din Ardeal, Bănat și Părțile ungurene, drept recunoscut și de Consiliul Dirigent ci are și datorita ca instituție română religioasă și morală ortodoxă în stat român ortodox, să-și continue chemarea sa cultivatoare susținând și înființând școale românești ortodoxe de toate categoriile, cari vor fi și cele mai naționale școale românești.

La această chestiune de o deosebită importanță s'a încins o discuțiune, mai lungă la care au luat parte deputații: *Dr. Traian Badescu*, *N. Ivan*, *Pap*, *Zaslo*, *Dr. Ciuhandu*, *Iosif Moldovanu*, *N. Borza**) și în fine *I. P. S. S. Dnul Prezident Ioan I. Papp*, s'a adus următorul concluz:

(Va urma.)

Titu Maiorescu.

Pro memoria.

Preoțiimea română ortodoxă de pe plaiurile mândrului Ardeal, ne asociem cu bucurie și devotament la serbarea al 80-lea an dela nașterea marelui apostol al cugetării românești *Titu Maiorescu*.

Clipele aceste sunt înălțătoare pentru tot pământul unde sună duioasa doină și graul dulce românesc.

Titu Maiorescu a fost un sămănător neîntrecut, care a tras brazde nouă în ogorul abia destelenit al literaturii noastre.

*) Deputatul *Borza* a sulevat o chestie dureroasă vorbind despre bruscare sentimentului național în România Mare. A spus:

Revizorul școlar actual din județul Făgăraș *Kodrea György* gr. cath fostul maghiaron sub *Aponyi* și *Tisza* și premiat de guvernul maghiar — astăzi se ocupă intensiv cu formarea de școale naționale, nimicind cele confesionale ortodoxe din acest județ.

Dânsul nu numai că nu vôlește a consimți cu pactul încheat între Consiliul Dirigent și Consistorul Mitropolitan, ca să renapoteze școlile confesionale ortodoxe luate de unguri — din Breaza, Berivoil-mari, Răușor, Dridif și Grid — și cele granicere din Lisa și Voila — ci a mai sistat în acest an pe cale ilegală, activitatea școalelor confesionale din *Cuciulata*, *Comana*, *Voivodeni-mari* *Sâmbăta-de-jos* prefăcându-le în naționale și atentează și la vestita veche școală confesională ortodoxă *Radu Negru din Făgăraș*.

Până când se vor mai tolera astfel de mercenari — care își schimbă căpeneagul după cum bate vântul? Cerem înlăturarea acestui individ periculos pentru biserică și școala ortodoxă.

Prin scrierile sale el și marii săi autecursori M. Cogălnicianu restituie istorie dela „Academia Mihăileană”, faimosul orator de pe câmpia libertății Bărnăuțiu, bardul dela Mircești V. Alexandri, însuflețitul D. Sturza, filologul Hașdeu etc. cari au pregătit unirea Principatelor, astfel și acest meteor al neamului nostru a pregătit unirea noastră definitivă prin faptul că a făcut să încolțească în inimile Românilor aspirațiunea și nădejdea zilelor înălțătoare ce trăim.

În aceste momente solemne, preoțimea noastră cuprinsă de-o admirație vie față de memoria marelui defunct, cu adâncă smerenie și pietate își pleacă genunchii în fața altarelor sfinte și învoacă odihnă vecinică pentru eminentul critic Titu Maiorescu, care a trecut în domeniul istoriei.

Simion Stana, preot.

INFORMAȚIUNI.

Noul episcop al Caransebeșului. Sinodul eparhial al Caransebeșului întrunit Duminică, în 8/21 Martie a ales cu unanimitate de voturi de episcop al acelei dieceze pe I. P. C. Sa părintele arhimandrit *Dr. Iosif Traian Badescu.*

Demobilizarea. Regele a semnat decretul de demobilizare a armatei. Vor fi demobilizate treptat contingentele aflate încă sub drapel. Cele aflate în concediu nelimitat se vor considera demobilizate fără altă formalitate. Sub arme vor rămâne numai contingentele active. Decretul lasă guvernului facultatea de a rechema, atunci când nevoia va cere, contingentele necesare. Ceeace grăbește demobilizarea, este ca oamenii eliberați din armată, vitele și vehiculele să fie puse la dispoziția muncii câmpului.

Sfințirea spitalului de copii din Arad. Duminică, în 8/21 Martie, a avut loc sfințirea Spitalului de copii din Arad prin P. S. Sa părintele nostru episcop *Ioan*, asistat de preoțimea din localitate și în prezența autorităților civile și militare, în frunte cu dl general Lecca și prefectul Dr. I. Marșieu, a reprezentanților „Crucei Roșii” și a unui public numeros. La sfârșitul actului religios a vorbit P. S. Sa, dl Dr. Robescu, medicul șef al spitalului și dl general Lecca.

Ministrii Ardealului. D-nii Vasile *Goldiș* și Octavian *Goga*, au intrat în guvernul Averescu, ca ministri fără portofoliu, reprezentând Ardealul.

Conferința dlui general Herbay. Sâmbătă, în 7/20 Martie, dl general Herbay a ținut o conferință în Sala primăriei despre „Educația fizică și mișcarea sportivă românească”. Au luat parte P. S. Sa părintele nostru episcop *Ioan*, corpul ofițerilor în frunte cu d-nii generali Lecca și Nicolăescu, profesorii și elevii dela institutele de învățământ, domni și doamne din societatea arădană.

Un minister al refacerii economice. La ministerul de industrie și comerț se lucrează la un proiect pentru înființarea unui minister al refacerii economice. Atribuția acestui minister va fi: refacerea regiunilor devastate de război. În consecință direcția R. R. R. va trece la acest nou minister. De asemenea chestiunea despăgubirilor de război va trece tot la acest minister. Se mai lucrează și la un proiect pentru reorganizarea ministerului de industrie și comerț. Direcția generală a comerțului va fi reorganizată. Se va înființa o direcție generală a industriei, care va avea trei direcțiuni și anume: direcția industriei va fi desfăcută în alte două direcții: a industriei mari și a industriei mici. A treia direcție va fi aceea a refacerii industriei care ființează independent și acum în ministerul de industrie. Se va mai înființa o direcție a statisticii. AL.

Memoriile lui Hindenburg. În Aprilie vor apărea atât în Germania cât și în străinătate memoriile lui Hindenburg, în trei volume sub titlul de „Amintiri din viața mea”.

Frontierele Palestinei. Consiliul suprem din Londra s'a ocupat într-una din ședințele sale ultime, de frontierele Palestinei.

Despăgubirile germane de război. Comisiunea de reparațiuni a conferinței de pace trătând chestiunea despăgubirilor de război, ce a trebuit să plătească Germania, a hotărât în principiu, ca suma totală a despăgubirilor să nu treacă peste 120—130 miliarde.

PARTEA OFICIALĂ.

Concurs.

Pentru îndeplinirea unui post învățătoresc din **Ghiroca**, devenit vacant prin strămutarea fostului învățător, prin aceasta se scrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Salarul împreună cu acest post este: 1. Cvarțir în natură cu supraedificate și grădină. 2. Salarul prescris de articolul de lege XVI. din 1913., plătit în rate lunare anticipative de susținătorii de școală. 3. Spese de conferință 20 cor. 4. Scripturistica 20 cor. 5. Dela imormântări, unde va fi poftit 5 cor.

Recurenții pot fi învățători și învățătoare, cari posed ervalificațiunea recerută. Învățătorul, care se va alege, va fi obligat de a provedea strana stângă, fără a conta la altă remunerațiune pentru acest serviciu. Această condiție nu obligă, dacă alegerea ar cădea pe o învățătoare. Reflectanții vor avea să-și înainteze cererile lor înzestrate cu documentele de lipsă la oficiul protopresb. gr. ort. român din Timișoara, totodată sunt poftiți, ca până la expirarea concursului să se prezinte în vre-o Duminică ori Sărbătoare în biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare și a face cunoștință cu poporul.

Ghiroca, dat din ședința comitetului parohial la 6/19 August 1919. *Comitetul parohial.*

În conțelegere cu: *Ioan Oprea* m. p., protopopul Timișorii.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de capelan temporal cu dreptul de succesiune, pe lângă parohul Iustin Dascal din **Micălaca**, se publică concurs cu termen de **30 zile**, dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Alesul va beneficia: a) Jumătate din toate venitele parohiale, afară de întregire de stat. b) Va suporta toate dările după venitele ce le are. c) Va catehiza în școlile parohiei fără altă remunerație.

Doritorii de a reflecta la acest post, recuresele adresate comitetului parohial din Micălaca, ajustate cu documentele de ervalificațiune pentru parohii de clasa primă, conform concluzului sinodului eparhial Nr. 84/1910, și cu atestat despre eventualul serviciu prestat pe teren bisericesc ori școlar, au să le înainteze oficiul protopopesc din Arad în termenul concursual, în care restimp pe lângă incunoștințarea prealabilă a protopresbiterului și dovedirea că intrunesc toate condițiile concursului, vor avea să se prezinte în sf. biserică din loc, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie.

Intru-cât reflectanții vor fi din altă dieceză, vor avea să dovedească, că au consimțământul Consistorului, respective al Episcopului diecezan.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Traian Vafian* m. p., protopresbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante **Beliu**, de clasa II să publică concurs cu termen de alegere la **30 de zile** dela prima publicare.

Beneficiul constă din: 1. Pământ parohial de 45 jughere. 2. Drept de pădure 8 jughere catastrale. 3. Intravilanul parohial. 4. Birul dela 130 case câte 30 litre cucuruz sfărmat. 5. Stolele îndătinat. 6. Întregirea dotațiunei dela stat. De locuință până la edificarea casei parohiale să va îngriji preotul ales, având dânsul a provide catehizarea dela școlile din loc fără a putea pretinde pentru aceasta remunerație dela parohie.

Reflectanții au să-și trimită recuresele lor adresate comitetului parohial la subscrisul protopop în Girișul negru (Feketegyörös), având a-se prezenta la sf. bin Beliu, pentru a celebra, ori cânta și predica.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Petru Sârbu*, protopop.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea parohiei devenită vacantă în **Ianova**, prin strămutarea părintelui Melentie Șora să scrie concurs cu termen de **30 de zile** în organul diecezan „Biserica și Școala”.

Beneficiul împreună cu acest post este următorul: 1. Beneficiul sesiunii beneficiate de părintele Melentie Șora și extravilanul aparținător. 2. Beneficiul intravilanului de sub Nr. 148 și casa parohială de pe acel intravilan; 3. Stolele legale și birul legal. 4. Eventuala întregire dota-

țiunii dela stat, pe care însă comuna bisericească n'o asigură.

Parohia este de clasa I (primă), deci dela reflectanți se recere ervalificațiunea preoțescă prescrisă pentru astfel de parohii, în cazul însă, când recurenți ervalificați pentru parohii de clasa I (primă) n'ar recurge, să admit și suscep în lista de candidare și recurenți ervalificați pentru parohii de clasa II (a doua), dacă n'ar recurge nici unul de clasa primă.

Alesul va avea să platească toate contribuțiunile publice după beneficiul său. Eventualele reparaturi și susținerea în stare bună a casei parohiale și a supraedificatelor cad asupra parohiei.

Alesul va avea mai departe îndatorirea, să provadă în comun cu ceilalți preoți diu comună, catihizațiunea la școlile din loc fără altă remunerațiune, și totodată pe lângă celelalte îndatoriri legate de oficiul său, să obligă a predica regulat.

Reflectanții, cari sunt din altă dieceză, sunt poftiți, ca înainte de a recurge, să prezinte protopopului tractual învoirea în scris a Prea Sfinției Sale D-lui Episcop, de a putea recurge la aceasta parohia.

Rugările de concurs ajustate cu documentele recerute în original vor avea să le prezinte în termenul concursual P. O. Oficiu protopopesc gr. ort. rom. în Timișoara-Fabric și totodată pofteste comitetul parohial dela reflectanți, ca cu obsărvarea §-lui 32 din Regulamentul pentru parohii să se prezinte în vre-o Duminică ori Sărbătoare în biserică din Ianova, spre a-și arăta desteritatea sa în cele rituale, cântare bisericească și oratoriă.

Dat din ședința extraordinară a comitetului parohial din Ianova, ținută la 13/26 Ianuarie 1920.

Comitetul parohial:

În conțelegere cu substitutul protopopesc: *Ioan Plavoșin* m. p., paroh.

—□—

3—3

BIBLIOGRAFII.

În editura librăriei diecezane din Arad a apărut „Istoria testamentului vechiu,” carte de religione *pentru școlile secundare* de profesorul Dr. Petru Barbu, ed. IV. — Profesorul Dr. P. Barbu și-a întocmit manualele sale de religione pentru școlile secundare cu observarea tuturor cerințelor pedagogice căutând a realiza scopul propunerii religiozii în școlile prin alegerea de unități metodice din cari să poată face cu ușurință abstracțiuni de adevăruri religioase și norme de conduită creștinească. — Fiind manualul aprobat și din partea autorităților noastre bisericești și aparând în noua sa ediție, cu multe și esențiale schimbări dela edițiile premergătoare, se recomandă cu căldură tuturor catihetilor nostri dela școlile secundare. — Se poate comandă dela *librăria diecezană din Arad*, cu prețul de 10 cor. + 1 cor. 20 f., pt. francatură recomandată.

În editura librăriei diecezane din Arad a apărut „Istoria testamentului nou”, II. carte de religione *pentru școlile secundare* de profesorul Dr. Petru Barbu ed. IV. — Istoria testamentului nou a profesorului Dr. Petru Barbu, cuprinde în 158 unități metodice viața și activitatea Mântuitorului nostru Isus Hristos. Piese bine alese și metodic înșirate, înfațesează realizarea împărăției lui Dumnezeu pe pământ prin administrarea celor 3 direcții de mântuire a neamului omenesc. — În textul istorioarelor biblice, autorul obsearvă limbajul biblic clar și ușor de înțeles, prin ce ușurează munca elevilor și a propunătorilor. — Aprobat fiind și din partea autorităților noastre bisericești, se recomandă cu căldură tuturor catihetilor nostri dela școlile secundare. — Se poate comandă dela *librăria diecezană din Arad*, cu prețul de 8 cor. + 1 cor. 20 fil., pentru francatură recomandată.

Duplicat.

Atanasie Todan, născ. la 20 Octomvrie 1876, în comuna Bărești, județul Bihor, nimicindu-i-se prin deasa întrebuintare absolutul teologic, eliberat cu datul de 18/30 Iunie 1896, Nr. 10—1895/6, i-s'a estradat cu datul de 2/15 Martie 1920, Nr. 117 T. 1919/20, duplicat, iar originalul s'a anulat.

Direcțiunea institutului teol. și a școlii normale ort. rom. din Arad.

Cenzurat: *Alexandru T. Stamat* ad.